

RIIGIHANGETE
VAIDLUSTUSKOMISJON

OTSUS

Vaidlustusaja number	259-20/227850
Otsuse kuupäev	21.12.2020
Vaidlustuskomisjoni liige	Taivo Kivistik
Vaidlustus	Finestmedia AS-i vaidlustus Eesti Energia AS-i minikonkursi „Klienditeenuste digitaliseerimise valdkonna arendustööd“ (viitenumber 227850) tulemusel OÜ RingIT pakkumuse edukaks tunnistamise otsuse kehtetuks tunnistamise nõudes
Menetlusosalised	Vaidlustaja, Finestmedia AS, seaduslik esindaja Jan Urva Hankija, Eesti Energia AS, volitatud esindaja Jekaterina Agu
Vaidlustuse läbivaatamine	Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

RHS § 197 lg 1 p 4 ja § 198 lg-de 3 ja 8 alusel

- 1. Jätta rahuldamata Finestmedia AS-i vaidlustus Eesti Energia AS-i minikonkursil „Klienditeenuste digitaliseerimise valdkonna arendustööd“ (viitenumber 227850).**
- 2. Jätta Finestmedia AS-i poolt vaidlustusmenetluses kantud kulud tema enda kanda.**

EDASIKAEBAMISE KORD

Halduskohtumenetluse seadustiku § 270 lg 1 alusel on vaidlustuskomisjoni otsuse peale halduskohtule kaebuse esitamise tähtaeg 10 päeva arvates vaidlustuskomisjoni otsuse avalikult teatavaks tegemisest.

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

- 01.06.2020. a sõlmis Eesti Energia AS (edaspidi ka Hankija) riigihanke „JAVA ning .NET arendustööde tellimine“ (viitenumber 213521) tulemusel raamlepingud (edaspidi Raamleping) 8 pakkujaga, teiste hulgas Finestmedia AS-iga ja RingIT OÜ-ga.
25.09.2020. a esitas Hankija Raamlepingu 1. osa (Java arendustööd) osalistele kutse pakkumuse esitamiseks minikonkursil „Klienditeenuste digitaliseerimise valdkonna arendustööd“ (viitenumber 227850) ning tegi kättesaadavaks riigihanke alusdokumendid (edaspidi koos nimetatult RHAD).
Pakkumuste esitamise tähtpäevaks 19.10.2020. a esitasid pakkumused 3 pakkujat, teiste hulgas Finestmedia AS ja RingIT OÜ.
- 18.11.2020. a otsusega tunnistas Hankija vastavaks kõik esitatud pakkumused ning edukaks RingIT OÜ pakkumuse.
- 27.11.2020. a laekus Riigihangete vaidlustuskomisjonile (edaspidi vaidlustuskomisjon) Finestmedia AS-i (edaspidi ka Vaidlustaja) vaidlustus, milles taotletakse otsuse kehtetuks tunnistamist, millega tunnistati edukaks RingIT OÜ (edaspidi ka Kolmas isik) pakkumus.

4. Kooskõlas riigihangete seaduse (edaspidi RHS) § 195 lg-ga 2 ja § 196 lg-dega 1 ja 3 teatas vaidlustuskomisjon 08.12.2020 kirjaga nr 12.2-10/259 ja 260 menetlusosalistele, et vaatab vaidlustuse läbi kirjalikus menetluses, tegi teatavaks otsuse avalikult teatavaks tegemise aja ning andis täiendavate menetlusedokumentide esitamiseks aega kuni 10.12.2020. a ja selle tähtaja jooksul esitatud menetlusedokumentidele vastamiseks aega kuni 14.12.2020. a. Vaidlustuskomisjoni poolt määratud esimeseks tähtpäevaks esitas täiendavad seisukohad Vaidlustaja. Teiseks tähtpäevaks esitas täiendavad seisukohad Hankija.

MENETLUSOSALISTE PÕHJENDUSED

5. Vaidlustaja, **Finestmedia AS-i**, vaidlustuses ning 10.12.2020. a esitatud täiendavates seisukohtades põhjendatakse taotlusi alljärgnevalt.

5.1. Pakkumuse koosseisus pidi pakkuja esitama muuhulgas näidisülesande lahenduse koos projektiplaaniga, mis vastaks Hankija tehnilisele kirjeldusele. Pakkumuse hindamise skaala oli toodud RHAD-i dokumendis „Lähteülesande hindamiskriteeriumid“. Pakkumuse lähteülesande lahenduse (kvaliteedikriteeriumi) eest oli võimalik saada maksimaalselt 60 hindepunkti ning pakkumuse hinna eest 40 hindepunkti.

5.2. Hankija tunnistas vastavaks kõik pakkumused ning edukaks RingIT OÜ pakkumuse, kui enim hindepunkte saanud pakkumuse. Lähteülesande lahenduse eest sai edukaks tunnistatud pakkumus 58 punkti maksimaalselt võimalikust 60-st punktist. Vaidlustaja pakkumus sai 41 punkti. Hankija on Vaidlustaja lähteülesannet hinnanud puudulikult ja ekslikult ning Vaidlustajale etteheidetavad ja punktide vähendamist mõjutavad asjaolud ei ole tõesed. Vaidlustaja pakkumus oleks pidanud hindamisel saama maksimumpunktid, kuna hindamise protokollis (edaspidi Protokoll) sisalduvad põhjendused on ekslikud ning ei ole kooskõlas RHAD-is ning pakkumuses sisalduva teabega.

5.3. Hankija peab hankemenetluses selgitama välja pakkumuse sisu ning hindamise aluseks olevad asjaolud. Tal on kohustus aru saada, mida ta hindab ja tulevikus potentsiaalselt ostab. Protokollis kasutati korduvalt viiteid eelduslikkusele (*hankija järeldab*), mis ei ole korrektne. Juhul, kui Hankijale jäi midagi ebaselgeks, oleks ta pidanud esitama hindamise etapis Vaidlustajale täpsustavaid küsimusi, selgitamaks pakkumuse sisu. Vaidlustaja pakkumus vastab kõigile lähteülesandes püstitatud nõuetele ja tingimustele ning Hankija etteheited ei ole asjakohased ega tõesed. Seetõttu peaks Vaidlustaja pakkumus saama hindamisel maksimaalsed 60 hindepunkti, mitte Hankija poolt omistatud 41.

5.4. Vaidlustusmenetluses on Vaidlustaja esitanud selgitusi oma näidisülesande kohta, kuid Hankija tõlgendab selgitusi uute asjaolude esitamisenä. Vaidlustaja ei ole esitanud vaidlustuses uusi asjaolusid vaid selgitab pakkumuse sisu majandus- ja kutsetegevuses tegutseva isiku vaatenurgast. Vaidlustaja mõnab, et võib-olla polnud kõik pakkumuses esitatud asjaolud niivõrd päevselged, kui need on igapäevaselt tarkvaraarendusega tegelevale isikule, kuid siiski vaidleb Vaidlustaja vastu väitele uute asjaolude esitamisest ning on seisukohal, et esitas vaidlustuses vaid täpsustusi juba esitatud pakkumusele.

5.5. Lähteülesande lahendusele oli võimalik omistada maksimaalselt 60 punkti, kusjuures lähteülesande hindepunktid olid jagatud nelja kategooriasse:

- 1) vastavus esitatud ülesandele - 16 punkti;
- 2) jätkusuutlikkus - 32 punkti;
- 3) kasutatud tehnoloogiad - 7 punkti;
- 4) andmete terviklikkus - 5 punkti.

Toodud neli kategooriat on hindamiskriteeriumides jagatud osaliselt ka alamkriteeriumidesse. Vaidlustaja pakkumus sai vastavalt nimetatud kategooriatele $8 + 21 + 7 + 5 = 41$ punkti.

Hindamiskriteerium 1 „Lahenduse vastavus esitatud ülesandele“ (maksimaalselt 16 punkti, skaalana 16-8-0).

5.6. Lahenduse vastavuse eest esitatud ülesandele omistati Vaidlustaja pakkumusele 8 punkti, mida Hankija põhjendab Protokollis järgmiselt: *Pakkuja nimetab tekstis, et kasutajate autentimine toimub läbi autentimismooduli, mis tagastab veebilehitsejale tokeni'i, millega*

edasisi päringuid teha. Jooniselt on tuvastatav, et kliendi puhul on selline lahendus tagatud, kuid klienditoe puhul ei ole tuvastatav, et autentimismoodul pöörduks AD poole. Toetudes sellele järeldame, et täitmata on nõue, et klienditoe töötaja saaks logida sisse, kasutades domeenikontot. Lisaks suhtleb serveri rakendus otse maksete mooduliga, kus ei ole tuvastatav, kuidas autoriseeritakse, et õige rakendus maksete mooduli poole pöördub.

Vaidlustaja ei nõustu Hankija väitega, nagu oleks Vaidlustaja klienditoe kasutaja puhul autentimismõuet eiranud. Hanke lähteülesandest ei nähtu, et Hankija olemasolev autentimismoodul, mis pakub ID-kaardi, mobiilID ja smartID-ga autentimist, tagaks ka AD-ga (Active Directory'ga) autentimise. Vaidlustaja on seetõttu pakkunud lahendust, mille puhul klienditoe kasutaja (kes kasutab süsteemi läbi kasutajaliidese) logib sisse süsteemi domeenikontoga, kasutades selleks rakendusesisest AD suhtluskihti (liidestust), mis tagab ka Hankija vastava nõude täitmise *Customer support user must be authenticated using Active Directory*. Lisaks on Vaidlustaja lähteülesande lahenduse peatükis 2.2.2.3 „Klienditugi kasutuslood” rõhutanud p-s 2.2.2.3.1. „Autentimine ja autoriseerimine“ ärireegli osas: *Infosüsteem peab olema liidestatud AD-ga, et seda kasutuslugu realiseerida.*

5.7. Vastuses vaidlustusele väidab Hankija, et Vaidlustaja seisukoht, et Vaidlustaja on pakkunud pakkumuses lahendust, mille puhul klienditoe kasutaja logib sisse süsteemi domeenikontoga, kasutades selleks rakendusesisest AD suhtluskihti (liidestust), mis tagab ka nõude *Customer support user must be authenticated using Active Directory* täitmise, on vale, sest seda polnud Vaidlustaja pakkumuses.

Vaidlustaja vaidleb sellele vastu. Vaidlustaja on pakkumuses kirjeldanud, kuidas on plaanis täita nõuet *Customer support user must be authenticated using Active Directory*. Antud nõue on kirjeldatud järgmistes pakkumuse peatükkides:

1) peatükk 2.2.2.3.1. „Autentimine ja autoriseerimine“, kus ärireeglite all (p 3) on välja toodud: *Infosüsteem peab olema liidestatud AD-ga, et seda kasutuslugu realiseerida;*

2) peatükk 3.1.1. „Komponentdiagramm“, kus diagrammi joonisel on näidatud, mismoodi Klienditoe UI suhtleb AD süsteemiga läbi rakenduse sisemise AD-suhtluskihi

3) peatükis 3.1.1. „Komponentdiagramm“ on komponendi „AD suhtluskiht“ selgituste juures toodud täiendavalt välja: *AD suhtluskiht - autoriseerimiskiht, mille ülesandeks on tagada klienditoe kasutajate ligipääs rakendusele turvaliselt ja autenditult.*

Eeltoodud põhjustel ei saa väita, et Vaidlustaja pakkumuses ei ole lahendust, mille puhul klienditoe kasutaja logib sisse süsteemi domeenikontoga, kasutades selleks rakendusesisest AD suhtluskihti (liidestust), mis tagab ka nõude *Customer support user must be authenticated using Active Directory* täitmise.

5.8. Vastuses vaidlustusele väidab Hankija, et pakkumuses ei ole öeldud, et vaidlustaja on klienditoe kasutajaliidese rakendusele AD-ga autentimise lisanud läbi rakenduses oleva AD suhtluskihi. Hankija sõnul on Vaidlustaja lahenduses kliendi kasutajaliidese rakendusel toodud välja liidestus autentimismooduliga, aga klienditoe kasutajaliidese rakenduse puhul see puudub. Pakkumuse joonisel (Arvete tasumise infosüsteemi pakkumus, lk 12) on toodud välja, et on olemas „AD suhtluskiht“, aga klienditoe kasutajaliidese juures ei ole mingeid viiteid sellele, et just AD kihti kasutatakse autentimiseks. Hankija ei saanud selle kasutamist ka eeldada, kuna vaidlustaja ülesandeks oli kõigi komponentide eesmärgi detailne kirjeldamine.

Vaidlustaja ei nõustu Hankija väidetega ning Vaidlustaja vastuväited on eelnevaga samasisulised:

1) peatükk 2.2.2.3.1. „Autentimine ja autoriseerimine“, kus ärireeglite all on välja toodud: *3. Infosüsteem peab olema liidestatud AD-ga, et seda kasutuslugu realiseerida;*

2) peatükk 3.1.1. „Komponentdiagramm“, kus diagrammi joonisel on näidatud, mismoodi Klienditoe UI suhtleb AD süsteemiga läbi rakenduse sisemise AD-suhtluskihi;

3) peatükis 3.1.1. „Komponentdiagramm“ on komponendi „AD suhtluskiht“ selgituste juures toodud täiendavalt välja: *AD suhtluskiht - autoriseerimiskiht, mille ülesandeks on tagada klienditoe kasutajate ligipääs rakendusele turvaliselt ja autenditult.*

Eriti viimases punktis on pakkumuses selgesõnaliselt kirjas, et AD on suhtluskiht, autoriseerimiskiht, mille ülesandeks on tagada klienditoe kasutajate ligipääs rakendusele turvaliselt ja autenditult. Seega on Hankija väide, et klienditoe kasutajaliidese juures ei ole mingeid viiteid sellele, et just AD kihti kasutatakse autentimiseks, väär.

5.9. Vastuses vaidlustusele väidab Hankija, et Vaidlustaja pakkumus sisaldab pelgalt hankedokumentis sisalduva nõude kordust ning ei kirjelda kuidagi, kuidas Vaidlustaja

kavatseb täita nõuet, et "Infosüsteem peab olema liidestatud AD-ga, et seda kasutuslugu realiseerida".

Vaidlustaja ei nõustu Hankija väidetega:

1) Vaidlustaja on rõhutanud Hankija nõude *Customer support user must be authenticated using Active Directory* täitmise kohustust pakkumuse peatükis 2.2.2.3.1. „Autentimine ja autoriseerimine“ ärireeglina: *Infosüsteem peab olema liidestatud AD-ga, et seda kasutuslugu realiseerida*;

2) antud nõude täitmine tehnilises vaates on kirjeldatud peatükis 3.1.1. „Komponentdiagramm“, kus:

- a) diagrammi joonise peal on näidatud, mismoodi Klienditoe UI suhtleb AD süsteemiga läbi rakenduse sisemise AD-suhtluskihi
- b) komponentide selgituste juures on toodud täiendavalt välja: *AD suhtluskiht – autoriseerimiskiht*, mille ülesandeks on tagada klienditoe kasutajate ligipääs rakendusele turvaliselt ja autenditult“

antud nõude täitmine töökorralduslikult on kirjeldatud järgmistes peatükkides:

- a) 3.2. „Tehnilise lahenduse kasutusele võtu plaan“
- b) 4. „Tööprotsessi lühikirjeldus“
- c) 5. „Projektiplaan“.

Maksete moodul

5.10. Maksete mooduli rakenduse kohta selgitab Vaidlustaja, et kuna mõlemad rakendused (serveri rakendus ja maksete moodul) omavad sama JWT tokeni salasõna (JSON struktuuriga veebitõend), siis mõlemad rakendused suudavad valideerida kehtivat JWT tokenit, mis on tekitatud süsteemi sisse logimisel ja mis tagab selle, et õige rakendus saab pöörduda maksete mooduli poole kasutades JWT tokenit. Selleks, et tagada turvaline suhtlus nii veebilehitseja ja serveri rakenduse, kui ka serveri rakenduse ja maksete mooduli rakenduste vahel, pakkuski Vaidlustaja välja JWT tokeni kasutamise. JWT token on vastavalt tööstuses laialdaselt kasutuses olevale standardile (RFC 7519) defineeritud kompaktne ja iseseisev viis teabe turvaliseks vahetamiseks osapoolte vahel.

5.11. Vastuses vaidlustusele väidab Hankija, et *lähteülesande lahenduses puudub igasugune viide sellele, et maksemoodul kasutaks mingisugustki autentimist. Isegi, kui oleks nimetatud autentimise kasutamist, oleks pidanud kirjeldama ka autentimise voogu kahe süsteemi vahel (serveri rakenduse ja maksetemooduli)*. Ainuüksi JWT nimetamine ei ole Hankija sõnul piisav näitamaks ära autentimise olemasolu.

Vaidlustaja on seisukohal, et tegemist ei ole pakkumuse sisulise muutmisega, vaid pakkumuses sisaldunud info selgitamisega.

Tegemist on üldlevinud mikroteenustel põhineva arhitektuurse lahendusega. JWT tokeni kasutamine katab riski, et maksete moodulile saab ligi autentimismehhanismist mööda minnes ning kui Hankijale on jäänud komponentdiagrammil ja selle juures olevate selgituste puhul midagi segaseks, siis oleks Hankija pidanud täpsustama seda osa Vaidlustajaga.

5.12. Eeltoodust tulenevalt leiab Vaidlustaja, et hanke lähteülesandes sisaldunud nõuded olid täidetud ning peatükk oleks pidanud saama maksimaalsed, s.t 16 punkti. Juhul, kui Hankijal jäi midagi ebaselgeks, oleks ta pidanud esitama vastavuse hindamise etapis Vaidlustajale täpsustavaid küsimusi, selgitamaks pakkumuse sisu. Antud juhul on Hankija ise möönnud, et lähtus hindepunktide omistamisel eeldusest, mis ei olnud tõene.

Hindamiskriteerium 2 „Lahenduse jätkusuutlikkus“ (maksimaalselt 32 punkti, Vaidlustaja pakkumusele omistati 21 punkti)

Autonoomsus (maksimaalselt 8 punkti, Vaidlustaja pakkumusele omistati 4 punkti)

5.13. Hankija on Protokollis märkinud: *Serveri rakendused ja maksete mooduli rakendused on otse ühenduses ning nende vahel puudub koormusjaotur, mis tekitab SPOFi. Kliendi ja klienditoe rakendused ei ole klasterdatud, mis tekitab SPOFi.*

Vaidlustaja ei nõustu Hankija väitega, et serveri rakenduste ja maksete mooduli rakenduste suhtlus tekitab Single Point of Failure (SPOF). Vaidlustaja on peatükis 3.1.2. „Paigaldusvaade“ välja toonud paigaldusvaates lahenduse, mille puhul serveri rakendus küsib teenuste registrist aktiivse maksete mooduli rakenduse instantsi ja seejärel (kui vastav instants on leitud ja tagastatud serveri rakendusele) saadab juba konkreetse päringu andmete vahetamiseks leitud aktiivsele maksete mooduli rakenduse instantsile. Teisisõnu, Vaidlustaja

on pakkunud välja lahenduse, mille puhul teenuste register täidab ka koormusjaoturi funktsiooni, tagastades huvitatud osapoolle (milleks on kas serveri rakendus või maksete mooduli rakendus) alati aktiivse instantsi, mille poole pöörduda. Selline lähenemine tagab selle, et serveri rakenduste ja maksete mooduli rakenduste suhtlus ei ole SPOF.

Ka ei nõustu Vaidlustaja väitega, et kliendi ja klienditoe rakendused pole klasterdatud. Pakkija on peatükis 3.1.2. „Paigaldusvaade“ esitanud paigaldusvaate lahenduse, mille puhul kliendi ja klienditoe rakendusi serveritakse läbi koormusjaoturi, mis klasterdab kliendi ja klienditoe rakendusi ega tekita SPOF-i. Lisaks on Pakkija täiendavalt toonud välja selgituse paigaldusvaate diagrammi juurde, kus on kirjas: *Eelpool esitatud diagrammil on näha, et nii mõlemad rakendused kui ka mõlemad andmebaasid on lahendatud eraldi klastritena. Kõik kasutajaliidese (UI) päringud suunatakse proxy koormusjaoturile, mis omakorda suunab valikuliselt päringud rakendusserveritele. Rakendusservereid võib olla 1 kuni n – täpne arv sõltub koormusest ning kliendi nõuetest ja tehnilistest võimalustest.*

Kuna Hankija väide ei ole tõene ning pakkumuses on välja toodud klasterdamine ning pakutud lahendus ei tekita SPOF-i, leiab Vaidlustaja, et oleks pidanud käesolevas kategoorias saama maksimaalsed 8 hindepunkti.

5.14. Vastuses vaidlustusele märgib Hankija, et kuna eelpool viidatud infot ei olnud Vaidlustaja lahenduses märgitud, ei saanud Hankija seda hindamisel arvesse võtta.

Vaidlustaja ei ole nõus väitega, et tegemist on uue informatsiooniga, kuna pakkumuse peatükis 3.1.2. „Paigaldusvaade“ on teenuste register välja toodud ja Vaidlustaja kommentaari näol on tegemist selgitusega, mitte pakkumuse sisulise muudatusega.

5.15. Vastuses vaidlustusele väidab Hankija, et *Vaidlustaja lähteülesande lahenduse joonisel (Arvete tasumise infosüsteemi pakkumus, lk 15) on välja toodud, et koormusjaotur suhtleb serverirakenduste klastriga, millel on otse viide maksetemooduli klastriga. Sellest tulenevalt ei saa väita, et Serveri rakenduste klaster suhtleks maksetemooduli klastriga läbi teenuste registri. Seega vaidlustuses toodud päringute liikumissuund ei ole ühelgi viisil vaidlustaja pakkumuses esitatud.*

Vaidlustaja viitab paigaldusvaate diagrammile (peatükk 3.1.2. „Paigaldusvaade“), mille puhul on kasutusel mõlemad jooned ehk läbi teenuste registri saadakse kätte aktiivne instants maksete moodulist ning läbi otse ühenduse (kui aktiivne instants on leitud), saadetakse juba konkreetse päringu andmed. Seega ei ole Vaidlustaja nõus väitega, et antud päringute liikumissuunda ei ole Vaidlustaja pakkumuses esitatud.

5.16. Vastuses vaidlustusele väidab Hankija, et *Vaidlustaja lähteülesande lahenduse joonise kohaselt on serveri rakendused ja maksete mooduli rakendused otse ühenduses ning nende vahel puudub koormusjaotur, mis tekitab SPOFi. SPOFi tekkimise tõttu ei saanud Hankija vaidlustaja lahendust hinnata autonoomsuse osas rohkem kui 4 väärtuspunktiga.*

Hankija kordab ennast, kuna jutt käib samast teenuste registrist, mida kasutatakse serveri rakenduse ja maksete mooduli rakenduste vahelise suhtluse korral. Seega see ei saa tekitada SPOF-i, nagu väidab Hankija.

Kasutajaliides rakenduste suhtes

5.17. Vastuses vaidlustusele väidab Hankija, et *Vaidlustaja lähteülesande lahenduses puudub info, kuidas kasutajaliidese rakendusi serveritakse. Kuna komponentdiagrammis on kasutajaliidese rakendused eraldi komponendid ehk ei ole osa serveri rakendusest, siis on nad järelikult eraldiseisvad tükid ja neid peaks välja andma läbi kasutajaliidese rakenduste klastri, mida aga ei ole paigaldusdiagrammil maksete mooduli ja serveri rakenduste kõrvale toodud. Kuna Vaidlustaja pakkumuses ei ole kasutajaliidese rakenduse serverimine näidatud klasterlahenduses, siis vaidlustuses olev väide, et koormusjaotur annab need rakendused välja, on jällegi uus info, mida ei saa arvesse võtta põhjendamaks SPOF-i mitte tekkimist.*

Hankija eeldus, et rakenduste serverimisel tekib SPOF on väär, kuna peatükis „3.1.2. „Paigaldusvaade“, on UI rakendused toodud välja pöördumispunktidenäna. Kui Hankijale jäi arusaamatuks, mismoodi toimib UI rakendus(t)e serverimine, oleks Hankija pidanud Vaidlustajalt küsima täpsustavaid küsimusi, mitte lähtuma hindamisel väärdest eeldustest.

5.18. Vastuses vaidlustusele väidab Hankija, et Vaidlustaja kirjeldab vaidlustuses rakenduse olekut märkides mh: *Seega nii klienditoe kui ka klientide autentimine toimub sama loogika alusel (va see osa, et kliendi kasutaja suunatakse alguses eraldi autentimismooduli kasutajaliidese)[---]. Viidatud informatsiooni ei ole Vaidlustaja lähteülesande lahenduses.*

Vaidlustaja lahenduses oleva info põhjal ei ole võimalik tuvastada, et nii klienditoe kui klientide autentimine toimib sama loogika alusel.

Vaidlustaja ei ole nõus väitega, et viidatud informatsioon Vaidlustaja lähteülesande lahenduses ei ole, kuna peatükis 3.1.1. „Komponentdiagramm“ on välja toodud, et nii kliendi UI kui ka klienditoe UI pöörduvad sama äri loogikakihi poole, mis omakorda on ühenduses nii olemasoleva autentimismooduliga kui ka AD süsteemiga (viimane on läbi AD suhtluskihi, mis on välja toodud ka selgitavates kommentaarides komponentdiagrammi komponenti loetelus).

5.19. Vaidlustaja ei ole nõus Hankija poolt vastuses vaidlustusele esitatud väitega, et lähteülesande lahenduses ei olnud võimalik tuvastada, et klienditoe rakendus hakkab kasutama autentimisel JWT tokenit. Antud väide ei ole põhjendatud, kuna peatükis 2.3.5. „Seansihaldus“ on kirjeldatud, et JWT token luuakse kas läbi autentimismooduli või autentides kasutades AD tunnuseid. Lisaks on peatükis 2.2.2.3.1. „Autentimine ja autoriseerimine“ kirjeldatud klienditoe kasutaja autentimine, välja toodud AD-ga autoriseerimine. Ka peatükis 3.1.1. „Komponentdiagramm“ on komponendi AD suhtluskiht selgituste juures kirjas järgmine *AD suhtluskiht – autoriseerimiskiht, mille ülesandeks on tagada klienditoe kasutajate ligipääs rakendusele turvaliselt ja autenditult.*

Vaidlustaja on ka eraldi rõhutanud kavandatava lahenduse olekuvabadust, mis on selgesõnaliselt kirjas ka peatükis 2.3.5. „Seansihaldus“, mis algab lausega *Süsteemi ülesehitus on seansi ehk olekuvaba [---]*. Sellega on Vaidlustaja võtnud endale kohustuse lahenduse realiseerimisel tagada vastava ärinõude täitmine.

Uuendamise tehnoloogiad (maksimaalselt 7 punkti, Vaidlustaja pakkumusele omistati 6 punkti).

5.20. Uuendamise tehnoloogiate eest on Vaidlustajale tehtud etteheide pideva tarne puudumise kohta live keskkonda: *Pakkumisest puudub lahendus pideva tarne jaoks kõikidesse keskkondadesse. Pakkumisest on leitav lause: „Alternatiivina saab seadistada ka rakenduse täisautomaatne paigaldus (CD) kõikidesse keskkondadesse.“ Järeldame, et live keskkonda tarneid ei ole pakkumises.*

Esitatud järeldus ei ole tõene. Vaidlustaja on peatükis 3.2.3. „Lansseerimine ja pidev tarnimine“ kirjeldanud funktsionaalsuse automaatse paigaldamise erinevatesse keskkondadesse, sealhulgas live keskkonda (kokkuleppel kliendiga).

Vaidlustaja lause *Alternatiivina saab seadistada ka rakenduse täisautomaatne paigaldus (CD) kõikidesse keskkondadesse* ei välista kuidagi live keskkonna tarneid, vaid viitab sellele, et soovi korral saab seda lahendada kas täisautomaatse protsessina (pideva tarnena, *continuous deployment*) või käsitsi tehtava tegevusena vastavalt Hankija soovile. Vaidlustaja on arvestanud mõlema võimaliku lahendusega (tegemist ei ole aga alternatiivse pakkumusega) ja seetõttu ei saa nõustada väitega, et *Pakkumisest puudub lahendus pideva tarne jaoks kõikidesse keskkondadesse*. Pigem sisaldab pakkumus enamat, kui hanke lähteülesandes nõutut, kuna Vaidlustaja on katnud lähteülesandes toodud miinimumnõude ning lisanud ka alternatiivina Hankijale võimaluse sama töö raames ilma täiendava tasuta seadistada täisautomaatne paigaldus (CD) kõikidesse keskkondadesse.

Eeltoodust tulenevalt oleks Hankija pidanud omistama Vaidlustaja pakkumusele maksimaalsed võimalikud 7 väärtuspunkti.

5.21. Vastuses vaidlustusele märgib Hankija, et hindamisel jäi Hankijale mulje, et pakkumuses automaatselt ei sisaldu täisautomaatne paigaldus ja seetõttu Hankija seda ka pakutava lahenduse osaks ei lugenud.

Hankija järeldus ei ole tõene. Vaidlustaja leiab, et alternatiivi näol on tegemist lisaväärtusega, mitte nõude mittetäitmisega. Vaidlustaja on peatükis 3.2.3. „Lansseerimine ja pidev tarnimine“ kirjeldanud funktsionaalsuse automaatse paigaldamise erinevatesse keskkondadesse, sealhulgas live keskkonda (kokkuleppel kliendiga). Alternatiiv ei välista kuidagi täisautomaatset paigaldust. Vaidlustaja on arvestanud mõlema võimaliku lahendusega ja ei nõustu väitega, et pakkumuses puudub lahendus pideva tarne jaoks kõikidesse keskkondadesse.

Rakenduse olek (maksimaalselt 5 punkti, Vaidlustaja pakkumusele omistati 3 punkti)

5.22. Protokollis on põhjendus: *Kuna klienditoe kasutaja autentimine toimub mingil põhjusel läbi API ning äri loogika kihi, siis ei saa ka järeldada, et rakendus on olekuvaba.*

Vaidlustajale teadaolevalt on Hankija antud juhtumil silmas pidanud olekuvabadust (*stateless*), mis tähendab sideprotokolli, milles seansiteavet ei talletata serveris. Ehk siis seansi

andmeid saadetakse kliendi ja vastuvõtja vahel selliselt, et iga edastatud andmepaketti on võimalik käsitleda tervikliku teabena ega ole vajadust teada varasemate sessioonipakettide informatsiooni. Peatükis 2.3.5. „Seansihaldus“ on Vaidlustaja rõhutanud: *Süsteemi ülesehitus on seansi ehk olekuvaba (stateless)*. Lisaks sellele on Vaidlustaja peatükis 3.1.1. „Komponentdiagramm” esitanud lahenduse (lahendus on kujutatud komponentdiagrammi joonisena koos vastavate nooltega), mille puhul kliendi UI rakendus kasutaja autentimiseks suunab kasutaja autentimismooduli kasutajaliidesesse, mille edukal autentimisel saab kliendi UI rakendus ajutise token-i, mida seejärel kasutatakse serveri rakenduse API kihi, et pärida kasutaja info autentimismoodulist, mis omakorda konverteeritakse JWT token-iks, mida kasutatakse edaspidiseks suhtluseks. Seega nii klienditoe kui ka klientide autentimine toimub sama loogika alusel (va see osa, et kliendi kasutaja suunatakse alguses eraldi autentimismooduli kasutajaliidesesse) ja seetõttu ei ole alust väitel, et *klienditoe kasutaja autentimine läbi API ja äriloojika kihi* ei tagaks seda, et rakendus oleks olekuvaba. Eeltoodust tulenevalt oleks Vaidlustaja pakkumusele tulnud antud kategoorias omistada maksimaalsed 5 punkti, kuna muid puudusi Hankija välja ei ole toonud ning eeltoodud põhjustel on Hankija väide alusetu. Pakkumuses sisaldunud lahendus vastab Hankija nõuetele.

Rakenduse kvaliteet (maksimaalselt 5 punkti, Vaidlustaja pakkumusele omistati 1 punkt)

5.23. Protokollis on etteheide: *Rakenduse komponentdiagrammilt ei ole tuvastatav, et kasutusel oleks modernsed mustrid. Nt. Puudub Serverrakenduse ja Maksete mooduli vahel korruptsioonivastane kiht.*

Hankija ei ole RHAD-is välja toonud täpsustust mõistele *modernsed mustrid* (sh korruptsioonivastane kiht) ning puuduvad spetsiifilised nõuded, mille vastu on Vaidlustaja eksinud. Seega väidab Hankija alusetult, et Vaidlustaja on eksinud. Vaidlustaja on lähteülesande üles ehitanud arhitektuurselt rakenduse komponentdiagrammil vastavalt tööstuse parimatele praktikatele ning standarditele nagu klasterdamine, mikroteenustel põhinev arhitektuur ning et serveri rakendused on olekuvabad. Seda, et see on tööstuses laialdaselt levinud, praktiseeritav ja moderne lähenemine on võimalik leida erinevatest allikatest (nt <https://dzone.com/articles/5-major-software-architecture-patterns>). Hankija ei saa eeldada, et pakkujad, sh Vaidlustaja, oleksid kursis Hankija spetsiifiliste nõuetega, sh tema definitsiooniga modernsetele mustritele, ning infosüsteemide tavade, kui neid ei selgitatud ega kirjeldatud hanke alusdokumentides ning nende järgimine ei ole ka pakkumuse hindamisel aluseks võetud. Eesti Keele Instituudi selgituse kohaselt on mõiste „modernne” käesolevale ajale iseloomulik või kohane, (oma arengult) sellele vastav; valitsevale moele või ajastu suundumustele vastav, moes olev või moodi järgiv. Vaidlustaja on majandus- ja kutsetegevuses IT valdkonnas tegutsev isik, kes on kursis valdkonnas levinud suundade, tavade ning standarditega ning ajakohaseid levinud tavasid, standardeid ja suundi on Vaidlustaja oma pakkumuse koostamisel ka arvesse võtnud.

5.24. Hindamiskriteeriumide kohaselt saab 5 punkti pakkumus, kus on loetletud *code standards, unit, integration, UI and functional tests, modern patterns*, 3 punkti saab pakkumus, kus sisalduvad *unit, integration, UI and functional tests* ja 1 punkti saab pakkumus kus sisaldub vaid *code standards*. Hankija on asunud seisukohale, et Vaidlustaja on täitnud vaid ühe punkti väärtuses nõudeid. See ei vasta tõele, kuna pakkumus sisaldab kõiki viie punkti kategoorias loetletud elemente. Näiteks on:

1) unit testid kirjeldatud pakkumuse peatükis 3.2.1. „Arendusmetoodika” alampunktis „Süsteemaatiline testimine”;

2) integration testid on kaetud peatükis 3.2.4.1. „Funktsionaalne testimine” alampunktis 3, kus on kirjeldatud automaatne testimine, mille puhul Vaidlustaja on arvestanud ka integratsiooni testidega;

3) UI testid on kirjeldatud pakkumuse peatükkides: 3.2.4.4. „Üldine kasutajaliidese testimine”, 3.2.4.3. „Kasutatavuse testimine”, 3.2.4.1. „Funktsionaalne testimine” ja 3.2.4.5. „Turvatestimine”;

4) functional testid on kaetud pakkumuse peatükis 3.2.4.1. „Funktsionaalne testimine” Modern patterns-ite teemat on Vaidlustaja käsitletud eelmises lõigus ning “code standardsite” olemasolu on Hankija ise möönnud pakkumusele ühe punkti omistamisega.

Eeltoodust tulenevalt on Vaidlustaja seisukohal, et Protokollis sisalduva põhjenduse alusel on ebakorrektna vähendada Vaidlustaja punkte antud kategoorias ning pakkumusele oleks tulnud omistada maksimaalsed 5 punkti.

5.25. Vastuses vaidlustusele väidab Hankija, *et väide, et vaidlustaja lahenduses on kasutatud*

mikroteenuseid on väär. Hankija põhjendab: Komponentdiagrammist võib välja lugeda, et tegemist on jagatud monoliidiga. Kuna serverirakenduse ärioloogikakiht pärib otse maksete mooduli Api kihti, siis need kaks süsteemi on omavahel tugevas sõltuvuses ja sellega eiratakse parimates praktikates omaks võetud „Anti corruption layeri“ mustrit, millega ei tekitata tugevaid sõltuvusi kahe süsteemi vahel. Tulevikus, kui maksetemoodulit muudetakse või üldse välja vahetatakse, peab ka serverirakenduse ärioloogika kiht muutuma. Sellise ebavajaliku lisatöö tulevikku ettekitamine on aga raske eksimus parimate praktikate vastu. Seetõttu ei saa vaidlustaja lahendust modernseks lugeda.

Vaidlustaja ei nõustu Hankija väitega, et *Komponentdiagrammist võib välja lugeda, et tegemist on jagatud monoliidiga.* Sellist järeldust ei saa teha, kuna komponentdiagrammi joonisel on selgelt välja toodud, et maksete moodul on eraldi Java SpringBoot rakendus, seega ei saa see olla serveri rakendusega monoliit. Lisaks sellele on samas peatükis 3.1.1. „Komponentdiagramm“ diagrammi joonise kõrval toodud välja täiendavad selgitused, kus on kirjas, et *Kavandata lahendus koosneb 6 (kuuest) rakendusest:*

- 1) *Andmebaas – andmehoidla ehk infosüsteemi tsentraalne andmebaas;*
- 2) *Serveri rakendus – serveri poolne rakendus, mis sisaldab infosüsteemi üldist funktsionaalsust;*
- 3) *Kliendi UI rakendus – organisatsiooni kliendi kasutajaliides;*
- 4) *Klienditugi UI rakendus – organisatsiooni töötajale mõeldud kasutajaliides;*
- 5) *Maksete mooduli andmebaas – andmehoidla maksetega seotud info salvestamiseks;*
- 6) *Maksete mooduli rakendus – rakendus ehk moodul, mis sisaldab endas maksetega seotud funktsionaalsust.*

Maksete mooduli juures on selgesõnaliselt välja toodud, et tegemist on eraldi rakendusega. Järelikult ei vasta tõele Hankija väide, et Vaidlustaja on esitanud valeväiteid ning tegemist on monoliidiga, mis muudatuse korral nõuaks ebavajalikku lisatööd.

5.26. Hankija toob vastustes vaidlustusele välja nõude „Anti-Corruption layer“, millele mitte ükski riigihanke alusdokument ei viita. Hankija ei saa jagada hinnanguid sellest tulenevalt, mis talle soodsaim on. Kui Hankija ei ole suutnud kõiki nõudeid selgesõnaliselt välja kirjutada, siis see näitab, et RHAD on selles osas ebatäpne ning Hankija oleks pidanud täpsustama ja jagama suuniseid, missugust lahendust Hankija soovib näha ning mida Hankija silmis tähendab *parimate praktikate kasutamine*. Eeldustel põhinevate hinnangute andmine ei ole asjakohane.

5.27. Vaidlustaja ei nõustu Hankija väidetega vastuses vaidlustusele, et *lisaks, unit testid on vaidlustaja lahenduses näidatud ainult back-endile (serverirakendusele) aga front-endi (kliendirakenduse) osas unit teste ei ole kirjeldatud. Seega pole ka unit testid tagatud, mistõttu ei saa vaidlustaja lahendusele määrata isegi 3 väärtuspunkti.*

Kuna back-endi osa on unit testidega kaetud, ei saa Hankija väita, et unit testid pole tagatud. Lähteülesandes ei olnud toodud täpsustusi, mis ulatuses Hankija eeldab rakenduste unit testidega katmist. Kuna suurema osa infosüsteemi funktsionaalsusest realiseeritakse back-endis, siis on ka back-endi unit testidega kaetud suurem (peaaegu terve) osa infosüsteemist. Seega ei saa Hankija väita, et pakkumusest puuduvad unit testid. Kui unit testide maht mõjutab hindamispunktide väärtust, siis oleks pidanud seda ka hindamiskriteeriumides välja tooma. Paraku oli lähteülesandes ainukeseks nõudeks unit testide olemasolu. Lisaks on Vaidlustaja oma pakkumuses pakkunud frontendi funktsionaalsuse katmist automaattestidega.

5.28. Vaidlustaja pakkumuse maksumus oli 424 200 eurot ning Hankija avaldatud andmete kohaselt oli see teiste pakkujatega võrreldes kõige madalam, saades seega hindamiskriteeriumide kohaselt maksimaalsed väärtuspunktid ehk 40 punkti. Juhul, kui Vaidlustaja saaks pakkumuse hindamise tulemusena maksimaalsed punktid, oleks Vaidlustaja edukas pakkuja pärast Hankija poolt kõrvaldamiste aluste kontrolli läbiviimist.

6. Hankija, **Eesti Energia AS**, vaidleb vaidlustusele vastu (Hankija vastus esitati 03.12.2020 kirjaga nr KA-JUR-1/333-2 ja 14.12.2020 kirjaga nr KA-JUR-1/333-7) ning palub jätta selle rahuldamata alljärgnevatel põhjustel.

6.1. Hankija on õigesti hinnanud Vaidlustaja lähteülesande lahenduse kvaliteeti ning andnud sellele väärtuspunkte. Hankija antud punktide põhjendused on asjakohased, vastavad lähteülesande hindamiskriteeriumide kirjeldusele ja Vaidlustaja pakkumusele.

6.2. Vaidlustaja esitab vaidlustuses kirjeldusi ja põhjendusi tema lähteülesande lahenduse toimimise kohta, kuid need põhjendused ja kirjeldused puuduvad Vaidlustaja lähteülesande lahenduses, välja arvatud üksikud otseselt viidatud laused. Seega püüab Vaidlustaja vaidlustusega täiendada oma lähteülesande lahendust uute kirjelduste ja põhjendustega. Hankija ei saanud vaidlustuses esitatud infot arvestada hindamise otsuse tegemisel.

6.3. Vaidlustaja hinnangul on Hankija põhjendused üles ehitatud eeldamistele ja tõlgendamistele, mis pole hankemenetluses lubatud. Igasuguse teksti, sh lähteülesande lahenduse, lugemisele kaasneb selle tõlgendamine. Hankija ei ole Vaidlustaja lähteülesannet tõlgendanud meelevaldselt, vaid on lähtunud sellest, mis oli pakkumuses esitatud. Hankija kasutas hindamisel sõnu *hankija järeldab* olukorras, kus Hankija hindas, kas ja kuivõrd on mingi kvaliteedi hindamiskriteerium täidetud. Hindamine eeldabki hindamiskomisjoni poolt järeldustele jõudmist.

6.4. Hankija püstitas pakkujatele ülesande, et kontrollida pakkujate võimekust disainida arhitektuuri vastavalt ette antud nõuetele. Hinnati nii lahenduse tekstilist osa kui ka teostusjooniseid (komponentdiagramm, paigaldusvaade). Vaidlustaja on pakkumuses mitmel korral nimetanud lahendusi, mida on jätnud teostusjoonistel realiseerimata. See on võrdväärne automüügi kuulutusega, kus on kirjas automaatkäigukast, kuid jooniselt on manuaalkäigukast. Kohatu on vaidlustusmenetluses selgitamine, et manuaalkäigukasti sisse oli tegelikult planeeritud automaatkäigukast ning hankija oleks pidanud selgitusi küsima, mitte eeldama, et vaidlustaja on jätnud mingi kriteeriumi täitmata.

6.5. Asjakohane pole Vaidlustaja etteheide, et Hankija ei saanud aru, mida oli tegelikult mõeldud. Kui see, mida tegelikult mõeldi, ei kajastu üheselt arusaadavalt esitatud pakkumusest, siis tuleb tsiviilseadustiku üldosa seaduse § 75 lg 1 teise lause kohaselt pakkumust tõlgendada nii nagu Hankijaga sarnane mõistlik isik oleks seda samadel asjaoludel teinud.

6.6. Lähteülesande lahendamiseks pidi Vaidlustaja esitama arvete maksmise infosüsteemi arenduse arhitektuurilise lahenduse, mis pidi sisaldama mh:

- 1) kirjeldust, kuidas luuakse arendust töökorralduslikus ning tehnilises vaates;
- 2) arhitektuurilisi diagramme, kus iga komponendi eesmärk pidi olema detailselt kirjeldatud (märksõnad ilma kirjelduseta pole vastuvõetavad) (hankedokument „Lähteülesande hindamiskriteeriumid“, lk 1).

Seega, kui ülesandeks oli kirjeldada detailselt iga komponendi eesmärki, ei saanud Hankija eeldada, et komponent teeb midagi, mille tegemist pole kirjeldatud. Samuti, kui lähteülesande lahenduses puudub info arenduse loomise töökorralduslikust või tehnilisest vaatest, ei saa Hankija eeldada, kas ja kuidas töökorralduslik või tehniline lahendus on kavandatud.

6.7. Kuna lähteülesande lahendusena tuli esitada arhitektuurilise lahenduse kirjeldus koos komponentide eesmärkide detailse kirjeldusega, pidi Vaidlustajale olema arusaadav, et temalt oodatakse detailset kirjeldust. Seega võis ka Hankija lähteülesande hindamisel lähtuda eeldusest, et selline ongi Vaidlustaja detailne lahendus esitatud lähteülesandele ega pidanud eeldama, et Vaidlustaja jättis mingid detailid lahti kirjutamata. Isegi kui ta jättis, siis oli see tema valik.

6.8. Hankija ei pea pakkujaid eraldi ärgitama, et nad esitaksid piisavalt vajalikku ja õiget infot, mille põhjal saaks hindamisel määrata maksimaalsed punktid. Hankija kohtles kõik pakkujaid võrdselt. Lähteülesande kirjeldus oli kõikide jaoks ühesugune ja kättesaadav ning Hankija hindas kõiki lähteülesande lahendusi selliselt nagu need olid esitatud, laskmata pakkujatel neid tagantjäreli täiendada. Kui Hankija oleks hakanud paluma pakkujatel esitada maksimaalsete punktide saamiseks puuduvat infot (või täiendavaid selgitusi, mis muudaks esitatud lahenduse terviklikuks ja kõigile hindamiskriteeriumitele vastavaks), ei oleks lähteülesande andmisel mingit mõtet. Kõik pakkujad teeksid siis korrekture, kuni saaks öelda, et kõik kriteeriumid on täidetud.

6.9. Hankija eesmärk on hankida kvaliteetset arendustööd iseseisvalt pakkujalt, kellele Hankija ei pea täpselt ette ütleva, kas ja kuidas kvaliteeti tagada. Selleks oligi antud lähteülesanne, mille lahenduse puhul hinnatigi pakkujate oskust lahendust detailselt

planeerida ja olulisi kitsaskohti ette näha.

6.10. Hankija on Vaidlustaja lähteülesande lahendust hinnanud objektiivselt, mõtlemata sinna juurde detaile ja seoseid, mida seal polnud. Kui Hankija oleks ise juurde mõelnud puudu olevaid põhjendusi ja seoseid, oleks ta sellega Vaidlustaja lahendust ise mõtteliselt täiendanud ja andud talle põhjendamatu eelise teiste pakkujate ees, kes olid oma lahenduses vajalikud seosed ja kirjeldused terviklikult ja loogiliselt esitanud.

Lähteülesande kvaliteeti hinnati nelja hindamiskriteeriumi alusel. Vaidlustaja vaidlustas hindamiskriteeriumide 1 ja 2 alusel saadud punktide õigsuse.

Hindamiskriteerium 1

6.11. Hindamiskriteeriumiga 1 hinnatakse lahenduse vastavust püstitatud ülesandele: kas arhitektuuriline lahendus katab kõik nõutud funktsionaalsused. Maksimaalselt oli võimalik saada 16 väärtuspunkti, kui pakutud lahendus toetab kõigi äriliste funktsionaalsuste realiseerumist. Vaidlustaja leiab, et tema lahendus oleks pidanud saama maksimaalsed 16 väärtuspunkti.

AD-ga autentimine

6.12. Vaidlustaja märgib vaidlustuses, et on *pakkumuses pakkunud lahendust, mille puhul klienditoe kasutaja (kes kasutab süsteemi läbi kasutajaliidese) logib sisse süsteemi domeenikontoga, kasutades selleks rakendusesisest AD suhtluskihti (liidestust), mis tagab ka Hankija vastava nõude täitmise „Customer support user must be authenticated using Active Directory“*. Väide ei ole õige, kuna seda Vaidlustaja pakkumuses ei olnud.

Pakkumuses pole öeldud, et Vaidlustaja on klienditoe kasutajaliidese rakendusele AD-ga autentimise lisanud läbi rakenduses oleva AD suhtluskihi. Vaidlustaja lahenduses on kliendi kasutajaliidese rakendusel toodud välja liidestus autentimismooduliga, aga klienditoe kasutajaliidese rakenduse puhul see puudub. Pakkumuse joonisel (Arvete tasumise infosüsteemi pakkumus, lk 12) on toodud välja, et on olemas *AD suhtluskiht*, aga klienditoe kasutajaliidese juures ei ole mingeid viiteid sellele, et just AD kihti kasutatakse autentimiseks. Hankija ei saanud selle kasutamist ka eeldada, kuna Vaidlustaja ülesandeks oli kõigi komponentide eesmärgi detailne kirjeldamine.

Vaidlustaja pakkumuses olev lause: *Infosüsteem peab olema liidestatud AD-ga, et seda kasutuslugu realiseerida* on sisuliselt hankedokumendis oleva nõude kordus, mis ei kirjelda, kuidas Vaidlustaja kavatseb seda nõuet täita. Lähteülesandeks oli aga esitada just arenduse arhitektuuriline kirjeldus töökorralduslikus ja tehnilises vaates.

6.13. Vaidlustaja väitel tema *pakkumuses on kirjeldatud, kuidas on plaanis täita nõuet „Customer support user must be authenticated using Active Directory“*, viidates pakkumuse peatükkidele 2.2.2.3.1 ja 3.1.1.

Vaidlustaja selgitus, et *AD suhtluskiht – autoriseerimiskiht, mille ülesandeks on tagada klienditoe kasutajate ligipääs rakendusele turvaliselt ja autenditult* on vastuoluline, kuna autoriseerimiskiht ei taga autentimist. Autentimine on isikusamasuse kontrollimine. Autoriseerimine on autenditud isikule ligipääsu lubamine piiratud ligipääsuga andmeolemitele. Hankija hindas autentimist, mitte autoriseerimist.

6.14. Ka Vaidlustaja muud väited ei võimalda tõsta Vaidlustaja pakkumusele antud punkte, kuna Vaidlustaja on loonud olukorra, kus komponentdiagrammil pakutud arhitektuuriline lahendus tekitaks rakendusse tõsise turvavea. Vaidlustaja on pakkumuse p-s 3.2.4.5 öelnud, et ta kasutab OWASP-i standardeid, kuid klienditoe rakenduse projekteerimisel on ta autentimise osas ise eiranud OWASP-i standardeid. Vaidlustaja lahenduses on eksitud järgmiste OWASP-i punktide vastu:

1) p 1.2.2, mille kohaselt peaks komponentide vaheline kommunikatsioon olema autenditud. Vaidlustaja pakkumuses ei ole seda näiteks Klienditoe rakendusel, kuna diagrammil ei ole viidet klienditoe rakendusest autentimismoodulile;

2) p 1.2.4, mille kohaselt kõik autentimise osad peaksid olema implementeeritud konsistentselt. Vaidlustaja lahenduses töötab aga kõikide komponentide autent erisuguselt. Kliendi rakendus töötab autendimooduliga. Klienditoe rakendus „töötab“ AD-ga ja toimub erisugune „autentimine“, mis pakkumuses on märgitud autoriseerimisena. Lisaks, serverirakendus ja maksetemoodul töötab veel kolmandat moodi autentimisega. Kuna kõik on erinevalt autenditud, siis on suur tõenäosus, et võidakse leida turvaauk, kust pahatahtlikult

sisse pääseda;

3) p-st 1.5.2 tuleneb, et kui rakendust ei saa usaldada (nt JavaScripti rakendused), siis peaks kontrollima, kas sellisest rakendusest tulenevad päringuid ei ole kuidagi muudetud. Kui seda ei ole võimalik teha, siis peaks kasutama krüpteerimist. See kehtib ka AD autentimise puhul, kuna kasutatakse kasutajanime ja parooli. Ehk Vaidlustaja oleks pidanud kasutama AD puhul krüpteerimist, kuid selle kasutamist pole Vaidlustaja pakkumuses mainitud;

4) p 2.1.7, mille kohaselt ei tohiks lubada sisestada enamlevinud häkitud paroole ja paroolide saatmine peaks olema krüpteeritud. Vaidlustaja pakkumuses puuduvad viited näiteks TLS (Transport layer security) olemasolule, ehk ei ole infot, kuidas andmeid kliendi ja serveri vahel liigutatakse.

Maksete moodul

6.15. Vaidlustuse lõik, mis algab sõnadega *Maksete mooduli rakenduse kohta selgitab Vaidlustaja [---]* on uus informatsioon, mida Vaidlustaja lähteülesande lahenduses ei olnud, mistõttu ei saanud Hankija seda infot hindamisel arvesse võtta.

Vaidlustaja lähteülesande lahenduses puudub igasugune viide sellele, et maksetemoodul kasutaks mingisugustki autentimist. Isegi, kui oleks nimetatud autentimise kasutamist, siis oleks pidanud lähteülesande lahenduses kirjeldama ka missugune on autentimise voog kahe süsteemi (serveri rakenduse ja maksetemooduli) vahel. Ainuüksi JWT nimetamine ei ole piisav näitamaks ära autentimise olemasolu. Vaidlustaja pole oma lahenduses esitanud kirjeldust JWT tokeni kasutamise kohta.

6.16. Hankija jääb seisukohale, et Vaidlustaja lähteülesande lahenduses puudub piisav info, et teha järeldust kõigi funktsionaalsuste täitmise kohta. Vaidlustuses esitatud täiendavat informatsiooni Vaidlustaja esitatud lahenduses polnud. Seega ei saanud Hankija seda otsuse tegemisel arvesse võtta. Seetõttu ei saanud ka Hankija hindamiskriteeriumi 1 osas Vaidlustaja lahendusele maksimaalseid väärtuspunkte anda. Funktsionaalsuste tagamine on Vaidlustaja lähteülesande lahenduses kirjeldatud osaliselt ning seega on hindamiskriteeriumi 1 osas määratud õiguspäraselt 8 väärtuspunkti.

6.17. Hankija on veendunud, et Vaidlustaja esitatud lahenduse puhul ei ole tegemist *microservices.io* definitsiooni kohaselt mikroteenustel põhineva arhitektuuriga, kuna maksete mooduli ja serveri rakenduse vahel on jäik ühendus, mis läheb vastuollu mikroteenuste omadusega *loosely coupled* ehk *nõrgad ühendused*. Korrektna oleks olnud vastav suhtlus suunata läbi *gateway* või sõnumikanali lähtudes *microservices.io* poolt nimetatud põhimõtetest.

Hindamiskriteerium 2 – lahenduse jätkusuutlikus

Autonoomsus

Serverirakenduste ja maksetemooduli vaheline suhtlus

6.18. Seoses serverirakenduste ja maksetemooduli vahelise suhtlusega on vaidlustuses esitatud selgitus *Vaidlustaja on peatükis 3.1.2. välja toonud [---] mis klasterdab kliendi ja klienditoe rakendusi ega tekita SPOF-i* uus informatsioon, mida ei ole Vaidlustaja lähteülesande lahenduses esitatud. Kuna seda infot ei olnud Vaidlustaja lähteülesande lahenduses märgitud, ei saanud Hankija seda hindamisel arvesse võtta.

Vaidlustaja lähteülesande lahenduse joonisel (Arvete tasumise infosüsteemi pakkumus, lk 15) on välja toodud, et koormusjaotur suhtleb serverirakenduste klastriga, millel on otse viide maksetemooduli klastriga. Sellest tulenevalt ei saa väita, et Serveri rakenduste klaster suhtleks maksetemooduli klastriga läbi teenuste registri. Seega ei ole vaidlustuses toodud päringute liikumissuund Vaidlustaja pakkumuses ühelgi viisil esitatud.

Vaidlustaja lähteülesande lahenduse joonise kohaselt on serveri rakendused ja maksete mooduli rakendused otse ühenduses ning nende vahel puudub koormusjaotur, mis tekitab SPOF-i. SPOF-i tekkimise tõttu ei saanud Hankija Vaidlustaja lahendust hinnata autonoomsuse osas rohkem kui 4 väärtuspunktiga.

6.19. Vaidlustaja väide, et teenuste register täidab ka koormusjaoturi funktsiooni, on püüe muuta pakkumust vaidlustusmenetluses. Lähteülesande hindamiskriteeriumides on selgelt esitatud nõue, et komponentdiagrammil peab iga komponendi eesmärk olema detailselt kirjeldatud (võtmesõnad ilma selgituseta ei ole aktsepteeritavad). Vaidlustaja on komponentdiagrammil nimetanud ainult võtmesõna „Teenuste registrid“ ilma selgituseta, et

need täidavad koormusjaoturi funktsiooni. Seega Vaidlustaja pakkumuses esitatud lahenduse puhul tekib SPOF.

Kasutajaliidese rakenduste suhtlus

6.20. Vaidlustaja lähteülesande lahenduses puudub info, kuidas kasutajaliidese rakendusi serveritakse. Kuna komponentdiagrammis on kasutajaliidese rakendused eraldi komponendid ehk ei ole osa serverirakendusest, siis on nad järelikult eraldiseisvad tükid ja neid peaks välja andma läbi kasutajaliidese rakenduste klatri, mida aga ei ole paigaldusdiagrammil maksetemooduli ja serverirakenduste kõrvale toodud. Kuna Vaidlustaja pakkumuses ei ole kasutajaliidese rakenduse serverimine näidatud klasterlahenduses, siis vaidlustuses olev väide, et koormusjaotur annab need rakendused välja, on jällegi uus info, mida ei saa arvesse võtta põhjendamaks SPOFi mitte tekkimist.

6.21. Vaidlustaja toob välja, et UI rakendused on paigaldusvaates välja toodud pöördumispunktidenä. UI-le ligipääsemiseks on tõepoolest vaja pöördumispunkti kui veebiaadressi. Sellegi poolest on vajalik rakenduse majutamine serveri instantsil, mis omab pöördumispunkti aadressi, kus vastav UI rakendus serveritakse. Joonisel ei ole välja toodud, et UI rakendused asetseks eraldi klasteritardud serveritel ja seega on UI rakendused SPOF-iks.

Uuendamise tehnoloogiad

Pidev tarne

6.22. Uuendamise tehnoloogiate eest oleks võinud saada maksimaalsed 7 väärtuspunkti, kui pakutavas lahenduses oleks olnud ka täisautomaatne paigaldus (CD). Vaidlustaja pakkumuses on märgitud: *Alternatiivina saab seadistada ka rakenduse täisautomaatne paigaldus (CD) kõikidesse keskkondadesse*. Kuna kirjas on, et *alternatiivina saab seadistada*, jäi mulje, et pakkuja esitatud lahendus seda alternatiivi automaatselt pakutavas lahenduses ei sisalda, mistõttu ei lugenud Hankija seda ka pakutava lahenduse osaks. Pakkumuses peaks olema esitatud kindel lahendus, mida pakutakse, mitte väited, et saab nii või teisiti.

Lausega *Alternatiivina saab seadistada ka rakenduse täisautomaatne paigaldus (CD) kõikidesse keskkondadesse* on Vaidlustaja esitanud võimaluse, mitte konkreetse pakkumuse. Lähteülesande kohaselt oleks Vaidlustaja pidanud täisautomaatset paigalduslahendust ka kirjeldama. Seda aga Vaidlustaja ei teinud. Ainuüksi kriteeriumi nimetamine, kirjeldamata seejuures, kuidas seda lahenduses ellu viiakse, ei andnud hindamisel punkte.

Rakenduse olek

6.23. Vaidlustaja kirjeldab vaidlustuses rakenduse olekut märkides mh: *Seega nii klienditoe kui ka klientide autentimine toimub sama loogika alusel (va see osa, et kliendi kasutaja suunatakse alguses eraldi autentimismooduli kasutajaliidesele)[---]*. Eeltoodud informatsiooni Vaidlustaja lähteülesande lahenduses ei ole. Vaidlustaja lahenduses oleva info põhjal ei ole võimalik tuvastada, et nii klienditoe kui klientide autentimine toimib sama loogika alusel.

Kuna Vaidlustaja lähteülesande lahenduses ei olnud võimalik tuvastada, et klienditoe rakendus hakkab kasutama autentimisel JWT tokenit, siis ei saanud Vaidlustaja lahenduses oleva info põhjal teha järeldust, et rakendus on olekuvaba. Isegi kui oleks JWT tokenit mainitud, siis see üksi ei näita, et rakendus on olekuvaba. Sel juhul oleks pidanud olema Vaidlustaja lahenduses ja kirjeldus sellest, kuidas autentimine ja suhtlusjadad (flow-d) toimuvad. Seega on oleku eest õiguspäraselt määratud 3 väärtuspunkti.

6.24. Vaidlustaja on oma täiendavas seisukohas öelnud, et: *pakumuse peatükis 3.1.1 Komponentdiagramm on välja toodud, et nii kliendi UI kui ka klienditoe UI mõlemad pöörduvad sama äri loogikakihi poole, mis omakorda on ühenduses nii olemasoleva autentimismooduliga kui ka AD süsteemiga (viimane on läbi AD suhtluskihi, mis on välja toodud ka selgitavates kommentaarides komponentdiagrammi komponenti loetelus)*.

Vaidlustaja pakkumuses oli aga rakenduse oleku kohta p-s 2.3.5 öeldud, et: *Süsteemi ülesehitus on seansi ehk olekuvaba (stateless). Süsteemi sisenedes läbi autentimismooduli või kasutades AD tunnuseid luuakse JWT (JSON Web Token), mis saadetakse tagasi kasutaja veebilehitsejale*.

Esiteks on need kaks Vaidlustaja väidet vastuolulised, kuna Vaidlustaja pakkumuses toimus kliendi rakenduse autentimine eraldi autentimismoodulis, ehk kõigepealt suunati ta eraldi rakendusse autentima ja siis sealt tuli tagasi JWT token, millega sai klient autenditult

päringuid teha serverirakenduse vastu. Vaidlustaja vaidlustusmenetluses esitatud väite kohaselt viib autentimist läbi nüüd hoopis ärioloogika kiht, mis kasutab autentimismoodulit, ehk ei kasutata enam olekuvaba autentimiseks vajaliku ümbersuunamist rakendusest autentimismooduli vastu ja sealt tagasi. Sellises olukorras kaob suure tõenäosusega olekuvabadus ära, kuna ei ole enam võimalik standardi põhise autentimist teha, mis on vajalik JWT kättesaamiseks. Teiseks on Vaidlustaja täiendavas seisukohas toodud väide täiendav informatsioon pakkumuse kohta ning seejuures on see Vaidlustaja kahjuks, kuna kinnitab, et see rakendus ei ole olekuvaba. Eelnevast tulenevalt jääb mulje, et Vaidlustaja ei tea, mida tähendab olekuvaba rakendus.

Vaidlustaja on oma täiendavas seisukohas esitanud vastuväite, mille on koostanud osalistest lausetest terve pakkumuse ulatuses ning ainult ütleb, et rakendus on olekuvaba, kuid ei kirjelda pakkumuses ega ka vaidlustusmenetluses, kuidas ta seda nimetatud tehnoloogiate abil saavutada kavatses. Hankija hinnangul ei ole komponentdiagrammil kirjeldatud viisil võimalik saavutada rakenduse olekuvabadust.

Rakenduse kvaliteet

6.25. Vaidlustaja lahendus sai kvaliteedi osas 1 punkti. Vaidlustaja hinnangul oleks ta pidanud saama maksimaalsed 5 väärtuspunkti.

Vaidlustuses olev väide, et Vaidlustaja lahenduses on kasutatud mikroteenuseid, on väär. Komponentdiagrammist võib välja lugeda, et tegemist on jagatud monoliidiga. Kuna serverirakenduse ärioloogikakiht pärrib otse maksetemooduli Api kihti, siis need kaks süsteemi on omavahel tugevas sõltuvuses ja sellega eiratakse parimates praktikates omaks võetud *Anti corruption layeri* mustrit, millega ei tekitata tugevaid sõltuvusi kahe süsteemi vahel. Tulevikus, kui maksetemoodulit muudetakse või üldse välja vahetatakse, peab ka serverirakenduse ärioloogika kiht muutuma. Sellise ebavajaliku lisatöö tulevikku ettekitamine on aga raske eksimus parimate praktikate vastu. Seetõttu ei saa lugeda Vaidlustaja lahendust modernseks.

Lisaks, on *unit* testid Vaidlustaja lahenduses näidatud ainult *back-endile* (serverirakendusele) aga *fornt-endi* (kliendirakenduse) osas *unit* teste kirjeldatud ei ole. Seega pole ka *unit* testid tagatud, mistõttu ei saa Vaidlustaja lahendusele määrata isegi 3 väärtuspunkti.

6.26. Hankija jääb seisukohale, et Vaidlustaja pakkumuses olnud lahendus on jagatud monoliit, mitte mikroteenustel põhinev arhitektuur. Mikroteenuste arhitektuuri saavutamiseks ei piisa ainult mitme rakenduse loomisest, mida on Vaidlustaja nimetanud oma täiendavas seisukohas. Täidetud peavad olema ka muud nõuded, mis iseloomustavad mikroteenuseid.

6.27. Ekslik on Vaidlustaja väide, et Hankija on toonud sisse uue nõude „Anti-Corruption layer“. Hankija kirjeldas ühte võimalikku viisi, kuidas mikroteenuste puhul vältida jäiksid ühendusi. Vaidlustaja tõi mikroteenuste mõiste sisse esimest korda alles vaidlustuses, pakkumuses ei ole mikroteenuseid mainitud.

6.28. Vaidlustaja möönab, et ta ei pakkunud oma lahenduses *unit* teste front-endile (kliendirakendusele), kuid leiab, et see ei ole tema tähtsus. Hankija ei nõustu sellega. See on võrreldav olukorraga, kus testitakse vaid auto tagarattaid, aga esirattad jäetakse testimata ning väidetakse, et kuna eraldi ei ole öeldud, et esirattaid peab ka testimata, siis on testimise nõue täidetud.

7. Vaidlustusmenetluse kolmanda isikuna kaasatud **RingIT OÜ** vaidlustusmenetluses seisukohti ei esitanud.

VAIDLUSTUSKOMISJONI PÕHJENDUSED

8. Vaidlustaja taotleb Hankija otsuse kehtetuks tunnistamist, millega tunnistati edukaks RingIT OÜ pakkumus. Vaidlustaja on seisukohal, et pakkumuste hindamisel hindamiskriteeriumi „Lähteülesande lahenduse kvaliteet“ alusel on Hankija Finestmedia AS-i pakkumusele omistanud põhjendamatult 41 punkti, kuigi Vaidlustaja hinnangul oleks seda tulnud hinnata selle kriteeriumi alusel maksimaalselt võimaliku 60 punktiga. Juhul, kui Vaidlustaja väited oleksid õiged, oleks Finestmedia AS-i pakkumus pidanud saama kokku 100 punkti (pakkumuse maksumuse kriteeriumi alusel 40 punkti ning hindamiskriteeriumi „Lähteülesande lahenduse kvaliteet“ alusel 60 punkti), millisel juhul oleks RingIT OÜ

pakkumuse (mida Hankija on hinnanud 96,11 punktiga - pakkumuse maksumuse kriteeriumi alusel 38,11 punktiga ning hindamiskriteeriumi „Lähteülesande lahenduse kvaliteet“ alusel 58 punktiga) asemel tulnud tunnistada edukaks Vaidlustaja pakkumus.

Eeltoodust järeldub, et juhul, kui Vaidlustaja pakkumus on hindamiskriteeriumi „Lähteülesande lahenduse kvaliteet“ alusel (lähteülesande lahenduse eest) saanud õiguspäraselt vähem, kui 56,11 punkti, ei osutuks Vaidlustaja pakkumus edukaks (Vaidlustaja pakkumuse punktide summa oleks maksimaalselt 96,10 punkti, mis oleks väiksem, kui RingIT OÜ pakkumusele omistatud punktide kogusumma - 96,11 punkti), Hankija otsus RingIT OÜ vaidlustuse edukaks tunnistamiseks on sellisel juhul õiguspärane ning vaidlustus tuleb jätta rahuldamata.

9. Vastavalt hindamiskriteeriumile „Lähteülesande lahenduse kvaliteet“ hinnatakse lähteülesande lahendust „Eesti Energia arvete tasumise infosüsteem“ (edaspidi Lahendus). Hindamismetoodika on kehtestatud inglise keelses RHAD-i dokumendis „Assessment criteria for sample task“ (eesti k: Lähteülesande hindamiskriteeriumid).

Vaidlustaja on seisukohal, et tema esitatud Lahenduse hindamisel on Hankija eksinud järgmiste hindamiskriteeriumi „Lähteülesande lahenduse kvaliteet“ alamkriteeriumide kohaldamisel:

1. *The correspondence of the solution to the task (0 – 16 points)* (eesti k: Lahenduse vastavus ülesandele (0-16 punkti)).

○ *Whether or not the architectural solution covers all of the required functionalities (0 – 16 points)* (eesti k: Kas arhitektuuriline lahendus katab kõik ettenähtud funktsionaalsused (0-16 punkti)):

- *16 points - The suggested solution supports the implementation of business functionality* (eesti k: 16 punkti - Pakutud lahendus toetab ärilise funktsionaalsuse realiseerimist);
- *8 points - The suggested solution partly supports or aggravates the implementation of functionality* (eesti k: 8 punkti - Pakutud lahendus toetab osaliselt või raskendab funktsionaalsuse realiseerimist);
- *0 points - The suggested solution does not support the implementation of required functionality* (eesti k: 0 punkti - Pakutud lahendus ei toeta nõutud funktsionaalsuse realiseerimist).

2. *Sustainability of the solution (32 points)* (eesti k: Lahenduse jätkusuutlikkus (32 punkti)).

○ *The application of the architectural solution in the form of autonomous components (0 - 8 points)* (eesti k: Arhitektuurilise lahenduse kasutamine autonoomsete komponentidena (0-8 punkti)):

- *8 points - Components can be used autonomously and do not cause SPOF (Single Point of Failure)* (eesti k: 8 punkti - Komponente saab kasutada autonoomselt ja need ei põhjusta SPOF-i);
- *4 points - Components can partly be used autonomously and/or there is a threat of at least one SPOF* (eesti k: 4 punkti - Komponente saab osaliselt kasutada autonoomselt ja / või on oht vähemalt ühe SPOF-i tekkeks);
- *0 points - Components are not autonomous* (eesti k: 0 punkti - Komponentid ei ole autonoomsed).

○ *Application scalability (0 - 7 points)* (eesti k: Rakenduse skaleeritavus (0-7 punkti)):

- *7 points - The application is horizontally scalable* (eesti k: 7 punkti - Rakendus on horisontaalselt skaleeritav);
- *3 points - The application is vertically scalable* (eesti k: 3 punkti - Rakendus on horisontaalselt skaleeritav);
- *0 points - The application is not scalable* (eesti k: 0 punkti - Rakendus ei ole skaleeritav).

○ *Application upgrading technologies (0 - 7 points)* (eesti k: Rakenduse uuendamise tehnoloogiad):

- *6 points - Ongoing integration (CI) with running automatic tests and analysing the code with the help of analyzers* (eesti k: 6 punkti - Pidev integratsioon (CI) koos automaatsete testide käivitamise ja koodi analüüsimisega analüsaatoritega);

- *+1 point - Ongoing supply (CD)* (eesti k: + 1 punkt - pidev tarnimine (CD));
- *3 points - Ongoing integration (CI) without running automatic tests and/or analysing the code with the help of analyzers* (eesti k: 3 punkti - Pidev integratsioon (CI) ilma automaatsete testide tegemiseta ja / või koodi analüüsimiseta analüsaatoritega);
- *0 points - CI/CD solution is not in use* (eesti k: 0 punkti - CI/CD lahendust ei kasutata).
- *Application State (3 - 5 points)* (eesti k: Rakenduse olek (3-5 punkti)):
 - *5 points - Stateless* (eesti k: 5 punkti - Olekuvaba);
 - *3 points - Stateful* (eesti k: 3 punkti – Ei ole olekuvaba).
- *Application Quality (1 - 5 points)* (eesti k: Rakenduse kvaliteet (1-5 punkti)):
 - *5 points - Code Standards. Unit, integration, UI and functional tests. Modern Patterns* (eesti k: 5 punkti - Koodide standardid. Üksus, integreerimine, kasutajaliides ja funktsionaalsed testid. Kaasaegsed mustrid);
 - *3 points - Unit, integration, UI and functional tests* (eesti k: 3 punkti - Üksus, integreerimine, kasutajaliides ja funktsionaalsed testid);
 - *1 points - Code Standards* (eesti k: 1 punkt - Koodide standardid).

10. Finestmedia AS-i Lahenduse hindamist hindamiskriteeriumi „Lähteülesande lahenduse kvaliteet“ alusel kajastab Protokoll, mis esitab Exceli tabeli vormis hindamiskriteeriumi „Lähteülesande lahenduse kvaliteet“ konkreetse alamkriteeriumi alusel pakkumusele omistatud punktide arvu ning kommentaarina puuduse, mis Hankija hinnangul Vaidlustaja pakkumuses, selle alamkriteeriumiga seoses, esineb. Vastavalt Hankija kinnitusele vaidlustusmenetluses puuduvad Hankija muud dokumendid, millest nähtuks, kuidas Hankija Lahendust hindas.

11. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et kuivõrd pakkumuste hindamine lähtudes hindamiskriteeriumist „Lähteülesande lahenduse kvaliteet“ sisaldab olulisel määral subjektiivset elementi, on Hankijal ulatuslik kaalutusõigus asjaolude osas, mida võtta arvesse pakkumusele punktide andmisel. Lisaks eeldab hindamine spetsiifilisi õigusväliseid teadmisi, mistõttu saab vaidlustuskomisjoni kontroll Hankija otsuse õiguspärasuse üle piirduda vaid ilmsete vigade kontrolliga, st kas Hankija on tegutsenud meelevaldselt või vastuolus õigusnormidega (Riigikohtu otsus asjas 3-3-1-51-16, p 17.2). Vaidlustuskomisjon ei asu Hankija asemel ise pakkumusi hindama.

12. Hindamise alamkriteeriumi „Lahenduse vastavus ülesandele” alusel on Vaidlustaja pakkumusele omistatud 8 punkti 16-st võimalikust, mis vastab tasemele „Pakutud lahendus toetab osaliselt või raskendab funktsionaalsuse realiseerimist“.

Protokollis toob Hankija välja järgmise puuduse: *Pakkuja nimetab tekstis, et kasutajate autentimine toimub läbi autentimismooduli, mis tagastab veebilehitsejale tokeni'i, millega edasisi päringuid teha. Jooniselt on tuvastatav, et kliendi puhul on selline lahendus tagatud, kuid klienditoe puhul ei ole tuvastatav, et autentimismoodul pöörduks AD poole. Toetudes sellele järeldame, et täitmata on nõue, et klienditoe töötaja saaks logida sisse, kasutades domeenikontot. Lisaks suhtleb serveri rakendus otse maksete mooduliga, kus ei ole tuvastatav, kuidas autoriseeritakse, et õige rakendus maksete mooduli poole pöördub.*

13. Hindamise alamkriteeriumi „Lahenduse jätkusuutlikkus“ alusel on Vaidlustaja pakkumusele omistatud 21 punkti 32-st võimalikust.

Kriteeriumi alajaotiste alusel on Hankija andnud punkte alljärgnevalt.

13.1. Jaotis “Arhitektuurilise lahenduse kasutamine autonoomsete komponentidena” - 4 punkti 8-st võimalikust, mis vastab tasemele “Komponente saab osaliselt kasutada autonoomselt ja / või on oht vähemalt ühe SPOF-i tekkeks“.

Protokollis toob Hankija välja järgmise puuduse: *Serveri rakendused ja maksete mooduli rakendused on otse ühenduses ning nende vahel puudub koormusjaotur, mis tekitab SPOFi. Kliendi ja klienditoe rakendused ei ole klasterdatud, mis tekitab SPOFi.*

13.2. Jaotise “Rakenduse skaleeritavus” alusel - maksimaalselt võimalikud 7 punkti, mistõttu vaidlus punktide omistamise õigsuse üle puudub.

13.3. Jaotise „Rakenduse uuendamise tehnoloogiad“ alusel - 6 punkti 7-st võimalikust. Hankija ei omistanud Vaidlustaja pakkumusele üht võimalikku lisapunkti lahenduse „Pidev tarnimine (CD)” põhjendusega: *Pakkumisest puudub lahendus pideva tarne jaoks kõikidesse keskkondadesse. Pakkumisest on leitav lause: „Alternatiivina saab seadistada ka rakenduse täisautomaatne paigaldus (CD) kõikidesse keskkondadesse.” Järeldame, et live keskkonda tarneid ei ole pakkumises.*

13.4. Jaotise „Rakenduse olek” alusel - 3 punkti 5-st võimalikust, mis vastab tasemele “Ei ole olekuvaba”.

Protokollis toob Hankija välja järgmise puuduse: *Kuna klienditoe kasutaja autentimine toimub mingil põhjusel läbi API ning äriloogika kihi, siis ei saa ka järeldada, et rakendus on olekuvaba.*

13.5. Jaotise „Rakenduse olek” alusel - 1 punkt 5-st võimalikust, mis vastab tasemele „Koodide standardid“.

Protokollis toob Hankija välja järgmise puuduse: *Rakenduse komponentdiagrammilt ei ole tuvastatav, et kasutusele oleks modernsed mustrid. Nt. Puudub Sverrarakenduse ja Maksete mooduli vahel korruptsioonivastane kiht.*

14. Hindamise alamkriteeriumi „Lahenduse vastavus ülesandele“ alusel on Vaidlustaja pakkumusele omistatud 8 punkti 16-st võimalikust (vt käesoleva otsuse p 12).

Protokollis toob Hankija välja kaks puudust Vaidlustaja lahenduses, mis tingivad 8 punkti andmise:

- 1) täitmata on nõue, et klienditoe töötaja saaks logida sisse kasutades domeenikontot;
- 2) serveri rakendus suhtleb otse maksete mooduliga, kus ei ole tuvastatav, kuidas autoriseeritakse, et maksete mooduli poole pöördub õige rakendus.

14.1. Pooled vaidlevad vaidlustusmenetluses selle üle, kas Vaidlustaja on Lahenduses pakkunud lahendust, mille puhul klienditoe kasutaja (kes kasutab süsteemi läbi kasutajaliidese) logib sisse süsteemi domeenikontoga, kasutades selleks rakendusesisest AD suhtluskihti (liidestust), mis tagab ka lähteülesande nõude *Customer support user must be authenticated using Active Directory* täitmise.

Vaidlustuskomisjon ei nõustu Vaidlustajaga, et seda, kuidas täita klienditoe puhul nõuet *Customer support user must be authenticated using Active Directory* kirjeldab Vaidlustaja Lahenduse peatüki 2.2.2.3.1 osa „Ärireeglid“ p 3 *Infosüsteem peab olema liidestatud AD-ga, et seda kasutuslugu realiseerida*. Eeltoodud lause üksnes kordab nõuet (*Customer support user must be authenticated using Active Directory*), kuid ei kirjelda, kuidas kavatseb Vaidlustaja seda nõuet täita. Vaidlustuskomisjoni arvates ei nähtu ka peatüki 3.1.1. „Komponentdiagramm“ joonisest, et klienditoe kasutajaliidesele on AD-ga autentimine lisatud läbi rakenduses oleva AD suhtluskihi.

Vaidlustaja kirjeldus vaidlustusmenetluses, et ta on pakkunud lahendust, mille puhul klienditoe kasutaja logib sisse süsteemi domeenikontoga, kasutades selleks rakendusesisest AD suhtluskihti, ei ole Vaidlustaja pakkumusest kontrollitav.

Seega vaidlustuskomisjon nõustub Hankijaga, et Vaidlustaja pakkumuses sellist lahendust kirjeldatud pole ning Vaidlustaja poolt vaidlustusmenetluses antud selgitused täiendavad sisuliselt pakkumuses esitatud Lahendust. Vaidlustuskomisjon rõhutab, et vastavustingimuste kohaselt pidid pakkujad andma Lahenduses *lähteülesande lahenduse täpse kirjelduse*, mis muuhulgas tähendab ka seda, et pakutav lahendus peab olema kirjeldatud selliselt, et sealt on nähtavad kõik hindepunktide omistamiseks vajalikud asjaolud.

14.2. Vaidlustuskomisjon nõustub Hankijaga, et Vaidlustaja poolt vaidlustuses esitatud selgitus maksete mooduli rakenduse kohta (vt käesoleva otsuse p 5.10) Vaidlustaja Lahenduses puudub. Vaidlustuskomisjoni arvates ei ole Vaidlustaja poolt vaidlustuses toodud teave käsitlev selgitusena pakkumuse kohta, nagu väidab Vaidlustaja, vaid tegemist uue informatsiooniga, mis pakkumuses puudus. Seega ei teadnud ega pidanud Hankija teadma sellise lahenduse olemasolust ega saanud seda pakkumuse hindamisel arvestada. Vaidlustaja Lahendusest ei nähtu, et maksetemoodul kasutaks autentimist.

14.3. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Vaidlustaja Lahenduses esinevad Protokollis näidatud puudused - täitmata on nõue, et klienditoe töötaja saaks logida sisse, kasutades

domeenikontot, st pakutud lahendus ei toeta ärilise funktsionaalsuse realiseerimist täielikult, mis oleks olnud vajalik maksimaalsete hindepunktide saamiseks ning Lahendusest ei ole tuvastatav kuidas autoriseeritakse, et maksete mooduli poole pöördub õige rakendus. Seega vastab Vaidlustaja Lahendus hindamise alamkriteeriumi „Lahenduse vastavus ülesandele“ tasemele „Pakutud lahendus toetab osaliselt või raskendab funktsionaalsuse realiseerimist“, ning Hankija on õigesti omistanud Vaidlustaja pakkumusele 8 punkti.

15. Hindamise alamkriteeriumi „Lahenduse jätkusuutlikkus“ jaotise „Arhitektuurilise lahenduse kasutamine autonoomsete komponentidena“ alusel on Vaidlustaja pakkumusele omistatud 4 punkti 8-st võimalikust (vt käesoleva otsuse p 13.1). Hankija on seisukohal, et Vaidlustaja Lahenduses on serveri rakendused ja maksete mooduli rakendused otse ühenduses ning nende vahel puudub koormusjaotur, mis tekitab SPOF-i. Kliendi ja klienditoe rakendused ei ole klasterdatud, mis tekitab SPOF-i.

15.1. Vaidlustuse kohaselt on Vaidlustaja Lahenduse peatükis 3.1.2 esitanud paigaldusvaates lahenduse, mille puhul kliendi ja klienditoe rakendusi serveritakse läbi koormusjaoturi, mis klasterdab kliendi ja klienditoe rakendusi ega tekita SPOF-i (vt käesoleva otsuse p 5.13). Vaidlustuskomisjon nõustub Hankijaga, et niisugust teavet Vaidlustaja Lahenduse peatükis 3.1.2 toodud ei ole. Vaidlustuskomisjoni arvates ei ole Vaidlustaja poolt vaidlustuses toodud teave käsitlev selgitusena pakkumuse kohta, nagu Vaidlustaja väidab, vaid tegemist uue informatsiooniga, mis pakkumuses puudus. Seega ei saanud Hankija seda pakutava lahenduse hindamisel teada ega sellega arvestada.

15.2. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et eeltoodud põhjusel esinevad Vaidlustaja Lahenduses seoses hindamise alamkriteeriumi „Lahenduse jätkusuutlikkus“ jaotise „Arhitektuurilise lahenduse kasutamine autonoomsete komponentidena“ kohaldamisega Protokollis näidatud puudused. Seega vastab Vaidlustaja lahendus eelnimetatud kriteeriumi tasemele „Komponente saab osaliselt kasutada autonoomselt ja / või on oht vähemalt ühe SPOF-i tekkeks“, ning Vaidlustaja pakkumusele omistati õiguspäraselt 4 punkti.

16. Vaidlustuskomisjon ei nõustu Vaidlustaja seisukohaga, et juhul, kui Hankijale jäi Vaidlustaja Lahenduse hindamisel midagi ebaselgeks, oleks ta pidanud esitama hindamise etapis Vaidlustajale täpsustavaid küsimusi, selgitamaks pakkumuse sisu. Kohtupraktikas on asunud seisukohale, et pakkumuste hindamise etapis ei pea hankija küsima pakkujatelt pakkumuse kohta selgitusi (nt Tallinna Ringkonnakohtu 05.10.2018 otsus nr 3-18-1619 p 17). Seega tuleb vastavaks tunnistatud pakkumust hinnata sellisena nagu see on. Vaidlustuskomisjon rõhutab ka seda, et vastavustingimuste kohaselt pidid pakkujad andma Lahenduses *lähteülesande lahenduse täpse kirjelduse*. Kuna eeltoodud hindamise kriteeriumide kohaldamise puhul on Vaidlustaja pidanud vajalikuks esitada vaidlustusmenetluses detailseid selgitusi, mis esitatud Lahenduses puuduvad, on ilmne, et *lahenduse täpset kirjeldust* Finestmedia AS käsitletavates Lahenduse osades andnud ei ole.

17. Hankija otsus Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamise kohta ei saa rikkuda Vaidlustaja õigusi ega kahjustada tema huve, kui tal endal puudub võimalus jõuda hankelepingu sõlmimiseni Hankijaga. Käesoleva otsuse punktides 14 ja 15 esitatud põhjustel on vaidlustuskomisjon seisukohal, et Vaidlustaja Lahendusele hindepunktide omistamine hindamise alamkriteeriumi „Lahenduse vastavus ülesandele“ (8 punkti) ja hindamise alamkriteeriumi „Lahenduse jätkusuutlikkus“ jaotise „Arhitektuurilise lahenduse kasutamine autonoomsete komponentidena“ (4 punkti) alusel on kooskõlas lahenduse lähteülesande, Vastavustingimuste ja Lähteülesande hindamiskriteeriumidega ning käsitletud kriteeriumide alusel ei pidanud Hankija omistama Vaidlustaja Lahenduse maksimumpunkte (käsitletud kriteeriumide kohaselt vastavalt 16 ja 8 punkti). Seega isegi juhul, kui kõigi ülejäänud vaidlustatud hindamiskriteeriumide kohaldamise puhul tuvastaks vaidlustuskomisjon, et Hankija on Vaidlustaja pakkumuse hindamisel eksinud ning oleks pidanud omistama Vaidlustaja pakkumusele vaidlustuses väidetud maksimumpunktid (võimalik oleks saada maksimaalselt 7 täiendavat punkti), ei saaks Vaidlustaja Lahendusele antav maksimaalne punktide summa olla suurem, kui 48 punkti. Järelikult ei saaks Vaidlustaja pakkumus saada kogusummas enam kui 88 punkti, mis oleks märgatavalt vähem, kui RingIT OÜ pakkumusele omistatud 96,54 punkti (mille õiguspärasuse üle menetluse praeguses etapis enam vaidlust olla ei saa), ning Vaidlustaja pakkumus ei saaks osutada edukaks.

Tulenevalt eespooltoodust ei pea vaidlustuskomisjon asja lahendamiseks vajalikuks kontrollida kõikide Vaidlustaja loetletud hindamiskriteeriumide osas nende väidetavalt ebaõiget kohaldamist Hankija poolt ning puuduvad alused RingIT OÜ pakkumus edukaks tunnistamise otsuse kehtetuks tunnistamiseks.

Vaidlustusmenetluse kulud

18. Lähtudes sellest, et vaidlustus jääb RHS § 197 lg 1 p-i 4 alusel rahuldamata, kuuluvad vaidlustusmenetluse kulude osas kohaldamisele RHS § 198 lg 3 ja RHS § 198 lg 8.

18.1. Hankija ja Kolmas isik ei ole esitanud taotlust lepingulise esindaja kulude väljamõistmiseks.

18.2. Vaidlustaja kulud vaidlustusmenetluses jäävad Vaidlustaja kanda.

(allkirjastatud digitaalselt)
Taivo Kivistik